

Handläggare
Mårten Sundholm
Telefon: 08-50833869

Till
Utbildningsnämnden
2019-01-31

Tillgänglighet i offentlig miljö och till stadens service, nr 7, 2018

Svar på remiss från Stadsrevisionen (dnr 3.1.3-89/2018)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till stadsrevisionen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Malin Eriksson
Avdelningschef

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen har fått revisionsrapport 7/2018 om tillgänglighet i offentlig miljö och till stadens service på remiss från Stadsrevisionen. Stadsrevisionens granskning visar att stadens nämnder och styrelser behöver utveckla sin styrning och uppföljning för att leva upp till budgetens ambitioner om tillgänglighet i stadens skollokaler samt till samhällsinformation. Inom utbildningsförvaltningens ansvarsområden berör rapporten i första hand arbetet med att åtgärda enkelt avhjälpta hinder för tillgänglighet i stadens skollokaler, samt förvaltningens webb-baserade information till medborgare.

Bakgrund/Ärendet

Stadsrevisionens rapport konstaterar att utbildningsnämnden, liksom flera andra nämnder och bolagsstyrelser, bör utveckla processer för att utreda, kartlägga och ta fram åtgärder avseende tillgänglig samhällsinformation för att säkerställa att sådan information är tillgänglig oavsett mottagarens funktionsförmåga. Utbildningsnämnden bör även säkerställa att stadens skolor systematiskt redovisar information om tillgängligheten i sina lokaler på stadens webbplats. Vidare bör utbildningsnämnden i samverkan med SISAB påskynda och säkerställa arbetet med

tillgänglighetsanpassningar och åtgärdande av enkelt avhjälpna hinder för tillgänglighet i stadens skollokaler.

Enkelt avhjälpna hinder

2004 beslutade kommunfullmäktige om ett nytt handikappolitiskt program för Stockholms stad. Detta kom att gälla från och med januari 2005 och ersatte tidigare policydokument från 1999 för framtagandet av handikapplaner. Inom ramen för det handikappolitiska programmet var ett av inriktningsmålen att enkelt avhjälpna hinder för tillgänglighet och användbarhet för personer med funktionsnedsättning till publika lokaler och på allmänna platser, skulle vara eliminerade senast år 2010. I juni 2010 tog utbildningsnämnden beslut om att enkelt avhjälpna hinder, upp till nivå två, ska avhjälpas i nämndens publika lokaler (dnr 08-324/1452).

De lokaler som berörs är främst gymnastikhallar/-salar, matsalar och samlingssalar samt utrymmen vid rektorsrum och expedition/vaktmästeri i stadens skolor. Även kommunikationsvägar och entréer till dessa lokaler ska anpassas. Anledningen till att dessa lokaler räknas som publika är att allmänheten kan ha tillträde till dem i olika sammanhang. Gymnastikhallar hyrs ut till föreningar och verksamheter, liksom matsalar och samlingssalar. De senare används ibland även som vallokaler vid allmänna val. Till expedition och rektor ska allmänheten ha tillträde om de har frågor eller funderingar kring skolans verksamhet.

Utbildningsnämndens beslut från 2010 innebär krav utöver de som ställs i Boverkets föreskrifter. I ärendet beskrevs tre nivåer för nämnden att ta ställning till:

- Nivå ett – enkelt avhjälpna hinder. Dessa definieras som ombyggnadsåtgärder för att anpassa lokaler som expedition, vaktmästeri, aula/samlingssal, idrottslokaler, matsal etc. samt angöring, parkering och gångvägar.
- Nivå två – åtgärder för publika lokaler. Dessa definieras som ombyggnadsåtgärder för lokaler och omgivning enligt nivå ett, med tillägget att även hiss och rullstolsanpassad toalett ingår.
- Nivå tre – åtgärder enligt nybyggnadsstandard. Dessa definieras som att samtliga lokaler är tillgängliga genom förekomst av hiss och rullstolsanpassad toalett samt att individuella anpassningar utefter behov i respektive skola görs. Åtgärder i enlighet med nivå tre utförs normalt i

samband med större ombyggnation eller renovering av skola eller del av skola.

Nämnden beslutade om åtgärder enligt nivå två i såväl grund- som gymnasieskolor och dessa åtgärder har samlats inom det så kallade HIN-projektet. Projektet omfattar cirka 120 skolor i totalt åtta etapper och de första beställningarna för genomförande av etapp ett och två skickades till SISAB under hösten 2013. SISAB:s volymupphandlade entreprenörer fick lägga anbud på skolorna och den fördelaktigaste offerten valdes. Tre skolor i taget valdes på detta sätt. Våren 2015 startade arbetet på de två första skolorna och fram till 2016 åtgärdades totalt 32 skolor inom projektets tre första etapper.

2016 valde dock SISAB att avbryta ramavtalet och sedan dess har inga skolor åtgärdats inom projektet. SISAB har påbörjat en ny ramavtalsupphandling och förvaltningen beräknar att arbetet med etapp 3 återupptas under våren 2019. Samtidigt påbörjas projektering och beställningar av anpassningar i de kommande etapperna. Förvaltningen planerar att alla skolor ska vara tillgänglighetsanpassade till minst nivå två vid HIN-projektets avslut 2025.

Parallellt med de särskilda anpassningar som genomförs inom HIN-projektet utförs även vid behov löpande åtgärder för att anpassa specifika undervisningslokaler för enskilda elever.

Tillgänglig samhällsinformation

Avseende tillgänglig samhällsinformation konstaterar revisionsrapporten att det är kommunstyrelsen som via kommunikationsenheten på stadsledningskontoret ansvarar för stadens övergripande kommunikation och information. Samtidigt ansvarar nämnder och bolag för tillgänglig information inom sina respektive ansvarsområden. Utbildningsförvaltningen ansvarar således för att information kring exempelvis ansökningsprocessen för skolplatser är tillgänglig för alla användare. Förvaltningen har också ansvar för att information om tillgänglighet i skolornas lokaler publiceras på webbsidan *Hitta och jämför service*.

På stadens offentliga webbplats finns ett antal funktioner för tillgänglighet, såsom talande webb, teckenspråkstolkad film och lättläst information. Dessutom publiceras information om skolansökningsprocessen på ett flertal språk. Vissa av dessa anpassningar är resultatet av mer tillfälliga insatser, medan andra är del av ett mer löpande tillgänglighetsarbete. Stadsrevisionens

rapport konstaterar att uppföljning sker i form av mätningar av webbflöden samt genom fokusgrupper och användartester, men att utbildningsnämnden – i likhet andra nämnder och styrelser – inte har genomfört någon nulägesanalys eller kartläggning avseende funktionshinderperspektivet. Det framgår också av revisionsrapporten att det finns begränsningar i stadens webbplattform avseende tekniska lösningar för stärkt tillgänglighet.

Uppdraget att redovisa skolornas fysiska tillgänglighet på webbplatsen *Hitta och jämför service* genomförs i form av en självskattning som utförs av respektive skolverksamhet. Det är alltså upp till varje skola att själv bedöma tillgängligheten i sina lokaler samt redovisa resultatet, som publiceras i form av pictogram med information om olika typer av tillgänglighetsanpassningar. Några exempel på anpassningar som redovisas på detta sätt är hörselteknisk utrustning, toalett med plats för eldriven rullstol och bemannad reception.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för ekonomi och styrning i samverkan med grundskoleavdelningen och kommunikationsenheten. Utbildningsnämndens råd för funktionshinderfrågor har givits möjlighet att inkomma med synpunkter i ärendet.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen delar revisionsrapportens uppfattning att funktionshinderperspektivet bör genomsyra hela verksamheten. Förvaltningen konstaterar att det pågår flera insatser för att säkerställa tillgänglighet i såväl skolornas lokaler som på förvaltningens webbplatser även om styrning och uppföljning kan utvecklas.

Avseende arbetet med att åtgärda enkelt avhjälpta hinder för tillgänglighet i skolornas lokaler kan det konstateras att arbetet bortsett från problematiken kring upphandling av entreprenörer har genomförts enligt såväl budget som tidplan. Förvaltningen har för avsikt att genomföra projektet som planerat och räknar med att samtliga skollokaler är anpassade enligt minst nivå två vid projektets avslut 2025. För att säkerställa tydligare styrning och uppföljning av förvaltningens tillgänglighetsåtgärder förs också diskussioner om att inrätta en övergripande styrgrupp för fysiska tillgänglighetsåtgärder i skollokaler.

Utöver det arbete som sker inom HIN-projektet sker alltså även löpande anpassningar av enskilda skollokaler utefter enskilda elevers behov. Förvaltningens Funktionsprogram för skollokaler används alltid som beställningsunderlag vid lokalprojekt. Funktionsprogrammet kan ställa krav som går utöver de krav som ställs i lagstiftning, men det är samtidigt viktigt att ta hänsyn till ekonomiska överväganden. För närvarande pågår ett arbete med att utveckla funktionsprogrammet samt dess stödmaterial avseende lokalbehov för grundsärskola, CSI-grupper, gymnasiesärskola samt gymnasieskolans introduktionsprogram. Detta kommer att resultera i ett tydligare beställningsunderlag kring dessa grupper, och ha stark bäring på funktionshinderperspektivet. En ambition i arbetet är även att stärka informationen om det tillgänglighetsarbete som görs vid ny-, om-, och tillbyggnadsprojekt för att säkerställa att framtida verksamhetsförändringar inte påverkar anpassningar negativt.

Avseende arbetet med tillgänglig samhällsinformation delar utbildningsförvaltningen revisionsrapportens bedömning att det inte finns någon tydlig samlad, strukturerad och systematisk uppföljning av åtgärder för att säkerställa tillgänglig samhällsinformation för stadens medborgare. Samtidigt genomförs arbete i form av såväl löpande som tillfälliga insatser. Information om skolansökningsprocessen finns tillgänglig på teckenspråk och lättläst svenska, liksom på ett flertal andra språk. Stadens webbplats har också funktionen talande webb för personer med nedsatt synförmåga. Förvaltningen ser positivt på stadsrevisionens rekommendation att kommunstyrelsen utvecklar sin samordning av stadens arbete med att tillgängliggöra samhällsinformation för alla.

Skollokalernas tillgänglighet ska redovisas på webbplatsen *Hitta och jämför service* och information finns om hur självskattningen går till samt om hur resultatet ska rapporteras in. Det finns dock i dagsläget ingen kontinuerlig uppföljning av att rapporteringen genomförs. Tjänsten *Hitta och jämför service* kommer under 2019 att ersättas av en ny tjänst. I samband med lansering för grund- och gymnasieskola kommer förvaltningen arbeta för att tillgänglighetsinformationen är uppdaterad i den nya tjänsten. Det finns en möjlighet att i samband med detta införa rutiner för uppföljning. Informationen i den nya tjänsten kommer att redovisas med samma märkning som tidigare. I utbildningsnämnden verksamhetsplan 2019 finns en aktivitet om att tillgängliggöra information om vilka skolor i egen regi som är tillgänglighetsanpassade.

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till stadsrevisionen som svar på remissen, samt att beslutet justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Bilaga

Revisionsrapport nr 7/2018 Tillgänglighet i offentlig miljö och till stadens service